

V ponedeljek, dne 12. aprila 1897. l.

ob 8. uri zvečer

v Sokolovi dvorani „Narodnega doma“

tretji redni

KONCERT

pod vodstvom koncertnega vodje gospoda Josipa Čerina.

Pri koncertu sodelujejo: gospodičini **Mira Dev** (sopran), **Ana Lapajne** (alt); gospodje **Anton Razingar** (tenor), **dr. Bela Stuhec** (bas), **Karol Hoffmeister** (harmonij); pevski zbor »Glasbene Matice« in sl. godba c. in kr. pešpolka Leopold II., kralj Belgijcev št. 27.

VSPORED:

Franc Schubert: **Simfonija št. 7, C dur**, za veliki orkester.

1. Andante, Allegro má non troppo.
2. Andante con moto,
3. Scherzo Allegro vivace.
4. Finale Allegro vivace.

Wolfgang Amadeus Mozart: **Requiem** za soli, mešan zbor, orkester in orglje.

Cene prostorom:

Sedež I. do III. vrste à 2 gld.; IV. do VII. à 1 gld. 50 kr.; od VII. vrste naprej in na galeriji à 1 gld. — Stojišča à 50 kr., dijaške in garnizijske vstopnice à 30 kr.

Vstopnice se dobivajo v trafiki gosp. Šešarka, Šelenburgove ulice, in na večer koncerta pri blagajnici.

— Vspored à 15 kr. —

Pevski zbor „Glasbene Matice“ v koncertni dobi 1896/97.

Dirigent:

Josip Čerin

koncertni vodja »Glasbene Matice.«

56

Ženski zbor.

a) Sopran.

Amruš Ana.
Baltič Marija.
Bezljaj Marija. ✓
Bilina Fani. ✓
Blaž Josipina.
Boltar Minka.
Bradaška Erna.
Briski Marija.
Bukovic Leopoldina.
Bukovic Marija.
Bukovnik Marija.
Čurk Zvezdana.
Čadež Ana.
Debevec Helena.
Debevec Terezija.
Dev Mira. ✓
Ferjančič Julija. ✓
Franke Darinka. ✓
Franke Helena. ✓
Grbič Jarmila. ✓
Gregorič Franja.
Gregorin Mirka.
Grum Slavica.
Hudnik Lina. ✓

Jak Klotilda.
Jebačin Roza.
Juvančič Ana.
Kajzelj Josipa. ✓
Kališ Lea. ✓
Klinc Olga.
Koprivec Adela.
Kotlušek Amalija.
Krsnik Zorka. ✓
Legat Albina.
Lončar Leopoldina.
Mardetschläger Alc.
Mazgon Ljudmila.
Meden Nina. ✓
Mihelič Minka.
Nolli Avgusta.
Oblak Ljudmila.
Paternoster Ivanka.
Peršl Roza.
Praprotnik Zofija.
Pressl Adelbajd.
Rozman Pavla.
Schinzl Hilda. ✓
Svetlin Ivana.
Seme Minka.

Škrjanec Helena.
Tavzes Julija.
Trtnik Lea. ✓
Ušeničnik Fani.
Vencajz Marica.
Vider Marija.
Zgur Mici.

Nolli Ema.
Nolli Marijana.
Novak Mihaela. ✓
Perne Mihaela.
Peršl Ivana. ✓
Pfeifer Anica.
Pirc Ana.
Pleško Ana.
Pleško Ema.
Praprotnik Marija.
Prevec Amalija.
Rajer Marija.
Razinger Pavla. ✓
Rus Pavlina.
Simončič Ivanka.
Sveteck Albina.
Škaberne Minka. ✓
Umberger Ljudmila.
Vencajz Vera.
Vidinar Ivanka.
Vodušek Pavla.
Zarli Ida.
Zamejc Marija. ✓
Zemljan Fani.
Zemljan Jerica.

b) Alt.

Bajer Franica.
Bernard Erlinda.
Bernard Matilda.
Bezljaj Josipina. ✓
Dolar Ana.
Drenik Jelka. ✓
Garbas Fani.
Garbas Lea.
Globočnik Bogumila.
Jamšek Erna.
Jamšek Ivanka. ✓
Jamšek Toni.
Jenko Terezina.
Krašovic Jelica. ✓
Lapajne Anica.
Matjan Josipina.

Moški zbor.

a) Tenor.

Antončič Josip.
Bežek Bogdan.
Bradaška Makso.
Brezic Fran.
Brovet Otmar. ✓
Černiko Viktor. ✓
Dacar Josip.
Debevec Fran.
Dolencec Valentin.
Flak Avgust. ✓
Fleis Andrej. ✓
Gangl Alojz.
Garbas Fran.
Gombač Fran.
Hafner Josip.
dr. Hudnik Matija.
Juh Josip. ✓
dr. Kapus Albin.
Klopčar Rudolf.
Kosem Josip. ✓
Kozina Pavel.
Koželj Alojz. ✓
Krsnik Uroš.
Lajovic Anton.

Legat Stanislav.
Lukežič Andrej.
Meden Ivan.
Mencinger Anton.
Mikuž Valentin.
Orel Viktor. ✓
Pogačnik Josip.
Praprotnik Slavolj.
Pribil Jan. ✓
Razinger Anton. ✓
Roštan Ivan.
Stamcar Avgust. ✓
Stegnar Rajko. ✓
Stritar Pavel.
Vidmar Ivan.
Volta Anton.
Zajec Avgust.

Globočnik Ciril.
Gogala Janko.
Goršič Fran. ✓
Hauptman Fran.
Hrast Ivan.
Jak Josip.
Jensko Avgust.
Jerovec Pavel.
Jurca Vinko. ✓
Kleč Avgust. ✓
Knifc Fran.
Kostanjevec Makso.
Krnec Avgust.
Kronabetvogel Gust. ✓
Krsnik Milan. ✓
Krulc Ivan. ✓
Kubar Anton.
Lebar Avgust.
Lozar Pavel. ✓
Mally Rihard.
Megušar Fran.
Mušič Alojz.
Nolli Josip.
Nolli Srečko.
Novak Alojz.

Petrovič Anton.
Podboj Fran.
dr. Premrov Ivan.
Pucihar Avgust.
Rozman Konrad.
Slatnar Anton.
Stegnar Srečko.
Sušnik Evgen.
Sveteck Anton sen. ✓
Sveteck Anton jun. ✓
Solar Fran.
Solmajer Janko.
Štrukelj Josip. ✓
Tavzes Fran. ✓
Toporiš Ivan. ✓
Trdina Fran.
Umberger Alojz.
Umberger Anton.
Urabec Gabriel.
Vencajz Ivan.
Vencajz Ljudevit.
dr. Volčič Edvard. ✓
Wolf Anton.
Žirovnik Janko.

b) Bas.

Belé Ivan. ✓
Bohinc Zmagoslav.
Fink Veličan.
dr. Foerster Vlad.
Gangl Engelbert.

202

Franc Schubert

(se je porodil dne 31. jan. 1797. l. v dunajskem predmestju Lichtenthal, umrl dne 19. nov. 1828. l. na Dunaju.)

Simfonija št. 7. C dur.

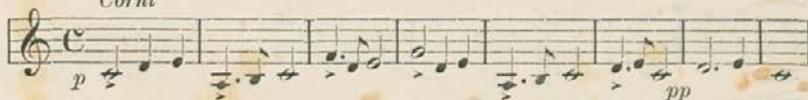
Schubert je dokončal to simfonijo v mesecu marciju 1828. l., torej v zadnjem letu svojega življenja, ter jo je poslal vodstvu dunajskega društva „Gesellschaft der Musikfreunde“, da bi se izvajala. Že so bili orkestralni glasovi izpisani iz partiture in hoteli so pričeti s skušnjami, a spoznali so, da je delo predolgo in pretežavno, ter so pri koncertu dne 14. dec. 1828. l. (že po Schubertovi smrti) izvajali njegovo šesto simfonijo (tudi C dur). Schubert sam ni slišal ne te, ne one. — Deset dolgih let o simfoniji ni bilo glasu; našel jo je še-le Rob. Schumann, ko je bil 1838. l. na Dunaju, pri Schubertovem bratu Ferdinandu. Schumann jo je poslal v Lipsko prijatelju Mendelssohnu, pod čegar vodstvom se je izvajala prvič dne 22. marcija 1839. l. v Lipskem. Sedaj je ta simfonija repertoarna točka vseh večjih koncertnih zavodov.

Porabljeni so ti-le instrumenti: godala, flavte, oboi, klarineti, fagoti, rogovi, trobente, pozavne in bobenice.

I. stavek (C dur, andante, allegro ma non troppo.)

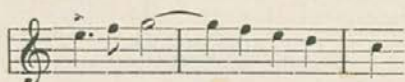
Uvod „andante“ (76 taktov) spada med najlepšo glasbo. Rogovi imajo glavni tîma:

Corni

Oboi, klarineti in fagoti ponavljajo to melodijo, vijole in čeli jo končajo. Znova povzamejo pozavne, spremljane po vseh godalih v *ff*, glavni tîma, katerim odgovarjajo pihala kakor

v prijazen pozdrav. Vedno živahneje se dvigajo valovi v orkestru do prvega presledka

Takoj za njim se oglasi še jedenkrat glavni tîma v pihalih, spremljan v osminskih trijolah godal. Življenje v orkestru narašča, trobila se oglašajo vedno hitreje, in v mogočnem *ff.* preide uvod v „allegro ma non troppo“.

Glavni tîma je sestavljen iz dveh skupin; po dva in dva takta si odgovarjajo godala in pihala s trobili:

godala pihala

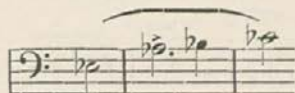
godala pihala

Kakor na orlovih perutih hite pasaže v godalih v nasprotnem postopu do *ff.* zaključka, kjer se trijole izpremene v počasnejši četrtinski ritem, po katerim pride melanholični drugi glavni tîma (e moll) v oboih in fagotih:

fp

Ta stranski stavek je skoro preširoko izveden, vendar je po duhoviti harmonizaciji in mnogovrstni in fantastični instrumentaciji vreden občudovanja. Glasi se, kakor bi žvrgolele

ptice in šumelo listje, če zaspí narava, vmes pa se pozavne oglase s skrivnostnim novim motivom:

Polagoma pa vendar prevlada veselost v orkestru, in po močnem in visokem sklepu tega odstavka se ponovi prvi del.

Krajši je srednji del, kjer so motivi glavnih tém mojsterski porabljeni; interesanten je prevod v prvi del, kjer je motiv fagotov, vijol in kontrabasov, združen s klici rogov, čarobnega učinka:

Ko se je prvi del malo izpremenjen ponovil, pride koda (più moto), ki v hitrejšem tempu in z mogočno dinamično gradacijo kolikor mogoče veličastno zaključuje prvi stavek.

II. stavek (a moll, andante con moto).

Morebiti še lepši kakor prvi, je drugi stavek te simfonije. Melodije v slovanski ritmiki se blišče kakor cvetke v jutranji rosi. Po uvodu osmih taktov se oglasi oboe s tem-le melodičnim spevom:

Ta téma se ponavlja, spremljan po klarinetih; nepričakovan *ff.* udarec pa vzbudi poslušalca iz sanj. Nato pride odstavek, čegar mogočnost in milobo karakterizuje tudi razdelitev motivov med godala in pihala:

Ko se je v mojsterski porabi večkrat ponavljal nov gradjozen téma (A dur):

ki nas naudaja z notranjo zadovoljnostjo, pride drugi glavni tîma (F dur) v godalih:

Tudi ta tîma je široko narisan; polagoma pa potihne, in nato nastane tišina, v kateri se med čudovite harmonije oglašajo le še čarobni rogovi:

Musical notation for the horn part, marked *pp* and *dim.*. It consists of two staves: a treble clef staff for the right horn and a bass clef staff for the left horn. The music is in F major and 4/4 time, featuring sustained notes and chords.Musical notation for the oboe part, marked *Oboe*. It consists of two staves: a treble clef staff for the oboe and a bass clef staff for the piano accompaniment. The music is in F major and 4/4 time, featuring sustained notes and chords.

O tem mestu piše Rob. Schumann: Es findet sich auch eine Stelle, da wo ein Horn wie aus der Ferne ruft, das scheint mir aus anderer Sphäre herabgekommen zu sein. Hier lauscht auch alles, als ob ein himmlischer Gast im Orchester herum-schliche.

Oba prvotna tîmi se večkrat ponavljata v različni instrumentaciji in harmonizaciji; zopet novo misel nam pové čelo v sladki kantileni:

V nežnem A duru pojo flavte in klarineti drugi glavni tîma, v krasnih figurah prepletajo godala melodijo, ki še jedenkrat vzkipi do *ff*. Ko se je ponovil prvi glavni tîma v a molu, ta ženijalni stavek rahlo izzveni.

III. stavek (Scherzo, allegro vivace).

Glavni tîma je z drznim humorjem zopet razdeljen med godala in pihala:

godala

f sf p pihala

Po 30 taktih pa zaigrajo gosli prav Schubertovo ljubko melodijo:

Ta prvi del se ponovi, potem se začne drugi z istim humorističnim glavnim tîmo; kmalu pa prevladajo nežna čustva, katera izražajo čeli s krasno kantileno:

p

Pridružijo se še flavte s sladkim spevom:

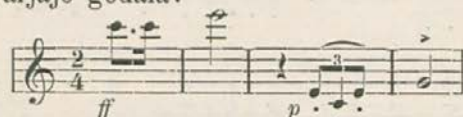
pp

V kanonični porabi glavnega tîme v goslih in čelih vzkipi konec do umetniškega vrhunca; klici rogov pa vodijo v trio (A dur), ki je morda najkrasnejši odstavek vse simfonije:

Ko je ta spomladnosolnčni trio izzvenel, se ponovi scherzo neizpremenjen.

IV. stavek (Finale, allegro vivace).

Finale se pričinja s klicem vsega orkestra, kateremu veselo odgovarjajo godala:

Orkester prihaja čimdalje živahnješi; stranski tîma spremelja osminske trijole:

Po mogočnem vzletu in presledku v G duru vodijo rogovi v drugi tîma. Leseni instrumenti pojo melodijo, katera po mirnem značaju krasno kontrastira s prejšnjim življenjem:

Na dolgo in mnogovrstno je vpleten ta tîma, posebno prve dolge note, v posamezne instrumente, po veličastnem orgelpunktu na G se zaključuje prvi del, po reprizi pa nastopi končni del z motivom drugega tîma v oddaljenem tonovskem načinu (Es dur):

Proti koncu gigantiško naraščajo valovi vsega orkestra in z velikansko gradacijo kakor naravnost proti nebu se završi simfonija. Zmagonosneje kakor s tem kodo se ne bi moglo končati delo Schubertovo, ki nam najbolj kaže skladateljev genij, in ki se prišteva najboljšim, kar jih je do danes proizvedla umetnost.

Wolfgang Amadeus Mozart

(se je porodil dne 27. jan. 1756. l. v Salzburgu, umrl dne 5. dec. 1791. l. na Dunaju.)

Requiem.

„Opus summum viri summi.“

J. A. Hiller (1728—1804).

„Kralja vseh glasbenikov“ je imenoval Beethoven Mozarta. Po pravici ga tako imenuje, saj je po kratki dobi 36 let, katera mu je bilo dano živeti, zapustil 626 del, kakor jih našteva dr. L. Köchel, in med njimi je 20 maš, 23 oper, 32 kvartetov, 49 simfonij, 55 koncertov i. t. d. V cerkveni glasbi gre njegovemu „Requiemu“ prvo mesto; to delo se sme prištevati najveličastnejšim umotvorom vseh časov in narodov. Izvajal se je Mozartov „Requiem“ mnogokrat ob smrti kraljev in cesarjev, kakor ob smrti nemških kraljev Friderika Viljema III. 1840. l. in Friderika Viljema IV. 1861. l., ob smrti avstrijske cesarice Marije Ane 1884. l., ob smrti papeža Pija IX. 1878. l., ob smrti umetnikov, kakor so bili: Schiller, Weber, Beethoven, Schubert, Chopin i. dr.

Porabljeni so ti-le instrumenti: godala, klarineti, fagoti, trobente, pozavne, bobenice, orglje.

1. a. Requiem (Adagio).

Po kratkem orkestralnem uvodu nastopa zbor, glas za glasom, s prošnjo: „Requiem aeternam dona eis, Domine;“ po modulaciji v jasni F dur prihaja zbor močnejši in močnejši, potem pa se takoj vrne piano, kakor da je zbor presilno izražal svoje želje. Kakor bi se dvigalo kadilo z oltarja, plovejo glasovi godal z naslednjo figuro

b. Kyrie (Allegro).

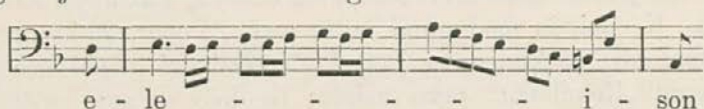
Besede „Kyrie eleison“ in „Christe eleison“ je porabil Mozart v dvojni fugi. V prvem tēmi:

se prosi Bog usmiljenja, v drugem:

pa so izražene želje, ki se, kakor prihaja ista figura vedno više, bliže in bliže povzdigajo k nebu. Ob jednom s tem tēmo pa poje drug glas še stranski tēma, ki je po svojem značaju in gibanju nekako sredi obeh glavnih tēm:

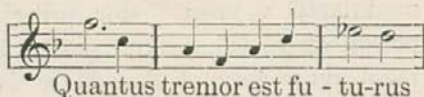
Oblika in sestava fuge ni ravno narejena popolnoma po kontrapunktičnih pravilih; v nji ni hotel pokazati Mozart svojega znanja, njemu je bil le namen, da bi v glasbi izrazil misli, ki naj prešinejo srce vsacemu poslušalcu. — Proti koncu fuge prevlada drugi glavni tēma, ki s kromatično izpremeno karakteristične figure še razločnejše slika naše prošnje, kipeče proti nebu.

2. Dies irae (Allegro assai).

V tej številki se naznanja sodni dan. Zbor začenja *f.* z motivom:

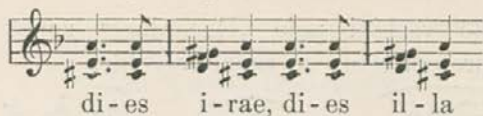
V desetem taktu se oglasi sopran s tēmo:

Tenor povzame ta tēma, in basi se vzpno do najvišjih tonov. Vendar to še ni zadostovalo Mozartu. Drugo kitico je naslikal prejasno z motivom, ki izraža strah in trepet:

Tu kliče bas druge tri glasove, ki mu otožno odgovarjajo:

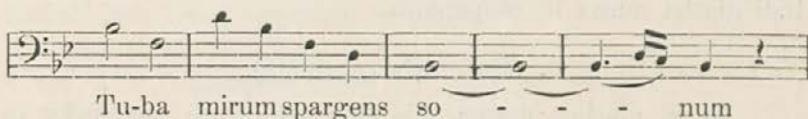
Trikrat se ponovi motiv basov, potem se pa združijo vsi glasovi v grozen vzklik:

Drevice figure godal in mogočna trobila se glasè, kakor bi se svet rušil v prah in pepel.

3. Tuba mirum (Andante, solokvartet).

Pozavna se oglasi s têmo, katerega ponovi potem bas z besedami:

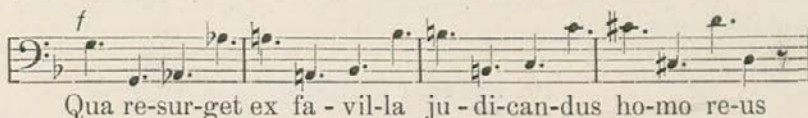
Na veličastnih akordih pozavn in v krasnih modulacijah se završi ta srce pretresujoči stavek z udano molitvijo.

7. Lacrymosa (Larghetto).

Po kratkem orkestralnem uvodu začne zbor z mehkim motivom:

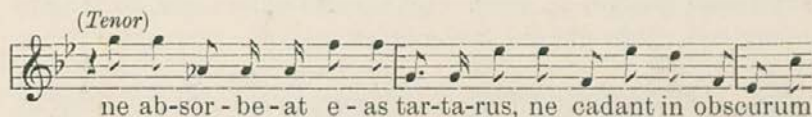
Vstajenje je mogočno naslikano; melodija se vzpne iz globoke leže in piano do *ff.* višine; takoj pa pridejo basi in pozavne s karakterističnimi skoki v oktave:

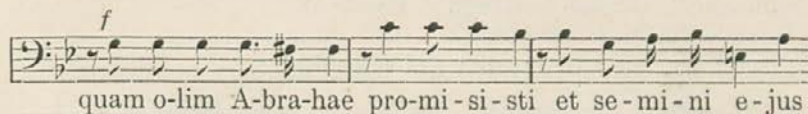
Naravneje kakor prav s temi skoki bi se vstajenje pač ne moglo uglasbiti. — Če se imenuje ves „Requiem“, katerega je Mozart pisal na smrtni postelji, njegova resnična izpoved, se sme v prvi vrsti ta stavek tako imenovati; besede: „Huic ergo parce, Domine“ so Mozarta tako prešinile, da je vzpričo notranje razburjenosti odložil pero in sploh tega stavka ni dokončal; smrt ga je prehitela v delu.

8. Domine Jesu (Andante con moto)

je stavek največje umetnosti. Poraba glasov, ritmika, harmonizacija in modulacije, figuracije v orkestru, fuga z naslednjim tîmo:

vse nam drastično slika peklenške kazni. Za to čudovito in pretresujočo sliko pride zopet mirnejši kvartet, kateri, prepleten z lahno figuro v godalih, blago vpliva na poslušalca po ravnokar prebitih grozah. — Končne besede v ofertoriju „quam olim Abrahae promisisti“ so porabljene v fugi, katero pričinja bas s tîmo:

V tej fugi kaže Mozart zopet vso svojo ženijalnost. Prijatelj Mozartov, abbè Maks Stadler (1748—1833), pravi v svoji:

„Agnus dei, qui tollis peccata mundi“. Trikrat se ponovè te besede, takisto prošnja: „Dona eis requiem“. Vseskozi je vpleten gorenji motiv godal. Nato pa pride iz „Requiema“ koralna melodija (sopransolo) in za njo dvojna fuga z znanimi tîmi:

Allegro.
f

(Bassi.)
 Cum sanctis tu-is, in ae-ter - - - - - num
 in

Cum sanctis tu-is in ae - ter - - - - - num

S to fugo se veličastno konča „opus summum viri summi“, katero je še vsakemu poslušalcu seglo v sree.

Jos. Čerin.

„Requiema“ besede.

1. Requiem.

Daj jim, o Gospod, večni mir in pokoj in večna luč naj jim sveti. Tebi gre hvalna pesem, o Bog, na Sionu, in tebi naj se izvršuje obljuba v Jeruzalemu. Usliši mojo molitev, naj pride k tebi vse meso. Daj jim, o Gospod, večni mir in pokoj in večna luč naj jim sveti.

Gospod, usmili se,
 Kriste, usmili se,
 Gospod, usmili se!

2. Dies irae.

Strašen dan bo dan plačila,
 Zemlja se bo v prah zdrobila,
 Priča David in Sibila.
 Grozen strah bo svet obdajal,
 Kadar ho sodnik prihajal,
 K ostri sodbi človek vstajal.

3. Tuba mirum.

Glasno bo trobenta pela,
 Mrtvim po grobeli donela —
 „K sodbi vstanite“ velela.
 Smrt, narava bo strmela,
 Kadar stvar se oživela
 Pred sodnika bo hitela.
 Bukve bodo prinešene,
 Dela bodeš bral storjene,
 Dobre vse in nepoštene.
 Tedaj bo sodnik se vsedel,
 In karkol je kdo naredil,
 Vse, vse celi svet bo zvedel.
 Kam se revež čem podati?
 Kje zavetnika iskati?
 Komaj dobrim bo obstati.

4. Rex tremendae.

Kralj nezmerne velikosti,
 Reši svoje brez vrednosti,
 Reši v moji me slabosti!

5. Recordare.

Spomni se, o Jezus mili,
Da so zame te vmorili!
Usmili se takrat me v sili!
Truden hotel si hoditi,
Za-me svojo kri prelititi,
Daj v zveličanje to biti.
Svet' sodnik povračevanja,
Daj nam milost, odpuščanja,
Še pred dnevom maščevanja.
Da sem kriv, to sam pričujem,
Sam pred saboj se sramujem
Pa: zanesi, o Bog! zdihujem.
Rane grešnici zacelil,
Tolovaja si zveselil,
Meni tud' si up dodelil.
Nisem vreden odpuščanja;
Vendar, Bog pomilovanja,
Varuj ognja me jokanja!
K ovcam deni me ovčica,
Izmed kozlov sirotico
Me zakličí na desnico.

6. Confutatis.

Ko zavržene, proklete
Pahnili v ogenj boš ujete,
Deni me takrat med svete.
Prosim te, o Jezus mili,
Srca revnega se usmili,
Skrbi za-me v smrtni sili!

7. Lacrymosa.

Dan jokanja bo in straha,
Ko bo grešnik vstal iz praha,
Šla na sodbo duša plaha.
Ti, o Bog, mu usmiljen bodi,
Milo ga, o Jezus, sodi,
Duše v večni pokoj vodi.

8. Domine Jesu.

Gospod Jezus Kristus, kralj časti,
reši duše vseh vernih mrtvih peklenskih
kazni in globokega jezera; reši jih iz
žrela levovega, naj jih ne požré pekel.
naj ne padejo v temó, ampak sv. Mi-
hael z nebeško zastavo naj jih pripelje
na kraj večne luči, katero si nekdanj
obljubil Abrahamu in njegovemu semenu.

9. Hostias.

Žrtve in hvalne daritve tebi, o Go-
spod, darujemo; ti jih sprejmi za one
duše, katerih spomin danes obhajamo:
daj, o Gospod, da se iz smrti preselijo
v življenje, katero si nekdanj obljudil
Abrahamu in njegovemu semenu.

10. Sanctus.

Svet, svet, svet Gospod, Bog Sa-
baot! Nebesa in zemlja sta polna tvoje
slave; hozana po višavah.

11. Benedictus.

Češčen bodi, ki pride v imenu Go-
spodovem! Hozana po višavah!

12. Agnus Dei.

Jagnje božje, ki odjemlješ grehe
sveta, daj jim večni mir in pokoj! Večna
luč naj jim sveti, o Gospod, s tvojimi
svetniki vekomaj, ker usmiljen si. Daj
jim, o Gospod, večni mir in pokoj, in
večna luč naj jim sveti s tvojimi svet-
niki, ker usmiljen si!

[Iz molitvene knjižice F. Kosarja. (1875).]

